

АКАТИСТ СВЕТОМ ВЛАДИКИ НИКОЛАЈУ (ВЕЛИМИРОВИЋУ)
(20. април / 3. мај)

Кондак 1.

Теби, избраном сасуду Духа Светога и велегласном проповеднику Пресвете Тројице, Богоглагољивом Златоусту рода Србскога и свеправославнога, похвални песмопој из недостојних уста наших приносимо, како би молитвама твојим Богу и ми пронашли спасење у вечном животу и због тога захвално могли да ти кличемо: Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Икос 1.

Свесвети Господ, Творац све твари и међу земним људима подиже у Небеса Ангелоподобне и њима пројави свемоћну силу своју. И ти, свети владико Николаје, иако земан беше, у себе смести толико пуно Неба, толико пуно Господа Христа, да је језик твој точио реке Божанске премудрости, којима се напајала Србска земља, али и цела Васељена. Велико дело твоје, све Господом Христом украшено, као неко ново Еванђеље, светло сија свом роду људском и неодољиво призива у Живот Вечни. Зато нека Анђели уместо нас теби поју:

Радуј се, огњена серафимска чистото!
Радуј се, блистава херувимска лепото!
Радуј се, све Небеске Војске велика похвало!
Радуј се, Богоглагољиви Златоусте Србски!
Радуј се, јер си духовну ризницу Васељене обогатио!
Радуј се, јер дело твоје као драгоцен бисер краси Цркву Христову!
Радуј се, јер си живот свој положио за стадо које ти је Господ Христос подарио!
Радуј се, највећи Србине после светог Саве!
Радуј се, јер си се уподобио највећим Оцима Цркве Христове!
Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 2.

Ти, велики владико Николаје, би рођен у маленом селу Лелићу, крај Ваљева, у срцу земље Србске, и ти једини остаде од деветоро браће и сестара твојих, који помреше од болести или изгинуше у рату, и ти једини, мада слабашан и нежан беше, остаде да са побожним родитељима твојим појеш: Алилуја!

Икос 2.

Добра и света мајка твоја Катарина, од малена те је учила о Богу и Вери Православној. Она те је често, свети Николаје, водила за ручицу у оближњи манастир Ћелије, на молитву и Причешће. А добри отац твој Драгомир те је одвео и да живиш у том светом манастиру, да се тамо учиш читању и писању. А и касније, када се остала деца играху, ти си у манастирској звонари проводио време у читању и молитви, непрестано ка Богу стремићи. Зато те са љубављу величамо овако:

Радуј се, јер ти је Бог подарио добре и побожне родитеље!

Радуј се, јер су те у страху Божијем учили Вери Православној!

Радуј се, јер си као дете често са мајком у манастир Ћелије ишао!

Радуј се, јер је млада душа твоја ту први пут дубоко Бога осетила!

Радуј се, јер жеђ твоја за Богом беше неугасива!

Радуј се, јер си молитвом срце очистио и ум просветио!

Радуј се, јер си највише волео Јединог Човекољупца, Христа Господа!

Радуј се, јер си еванђелску мудрост из живота Србскога народа у душу своју упијао!

Радуј се, јер си ту мудрост премудрим речима својим обрадио и народу још узвишенију вратио!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 3.

Када одрасте, ти, свети Николаје, хтеде да учиш војне школе, али пошто би телесно недорастао, они те не примише, и ти, по промислу Божијем, уписа Богословију у Београду, да уместо земаљском, служиш Небеском Цару и да Му појеш: Алилуја!

Икос 3.

Тебе је, свети Николаје, Господ обдарио ненадмашним умним даровима и ти си те дарове тако мудро умножио, превазишавши све Богослове знањем својим. Ти си сваки тренутак слободног времена користио да би читао и Богословске и друге књиге, где си стекао широко образовање у многим областима људског ума. Већ тада си се прочуо по свом умном и речитом говорништву. Зато почуј и од нас ове речи хвале:

Радуј се, јер си од младости Господа Христа у срце своје заувек примио!

Радуј се, јер не постаде војник земаљског, већ Небеског Цара!

Радуј се, јер је Србска душа тобом најчистије проговорила!

Радуј се, јер те је народ Србски одистински као оца свог волео!

Радуј се, јер све дело твоје беше милозвучна песма Небеска!
Радуј се, јер си волео да свираш фрулом - псалтиром Србским!
Радуј се, јер те је Господ удостојио безбројних таланата!
Радуј се, јер си их ти још више умножио и Господу на дар вратио!
Радуј се, јер си и писао и дисао Еванђељем Христовим!
Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 4.

После завршене Богословије, ти си, свети Николаје, учитељевао по селима у околини Ваљева, упознавајући душу побожног Србског народа и појући заједно са њим: Алилуја!

Икос 4.

Убрзо потом, ти, свети Николаје, би послан од стране Цркве на даље школовање у Европу. Ти си тамо жедно као пчела сакупљао широко Богословско и светско знање и похранио га у ризницу ума свога. Из Европе си се вратио са великим знањем, али и са великом чежњом за Господом Христом, коме си прилежно служио. Зато ти кличемо овако:

Радуј се, Богомудра пчело Христова!
Радуј се, неболетни орле Богословља!
Радуј се, јер речи твоје осветлише најдубљи смисао Христових речи!
Радуј се, духовни вођо народа Србског последњих времена!
Радуј се, јер си највећи песник рода Србскога!
Радуј се, јер у изговореним и написаним речима твојим Небо поје!
Радуј се, јер си тајну Бога и човека серафимски дубоко спознао!
Радуј се, јер је сав живот твој пролазио у знаку Крста и Васкрсења Христовог!
Радуј се, јер нам премудре речи твоје сведоче да су Духом Светим изаткане!
Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 5.

Вративши се из Европе, ти се, свети Николаје, тешко разболе и лежећи у болници, даде обећање да ћеш се замонашити ако оздравиш. И када устаде из болесничке постеље и оздрави, ти то обећање и испуни, па се замонаши у манастиру Раковица, радосно појући у ангелске ризе обучен: Алилуја!

Икос 5.

После тога, ти, свети Николаје, би изабран за професора Богословије, а једно време проведе у једноверној Русији, упознавајући њен црквени живот и душу руског човека. А када се врати, поред рада у Богословији, ти поче да пишеш и да беседиш по београдским и другим црквама и на универзитету. Беседе твоје су се надалеко чуле, због чега си стекао многе пријатеље, али и непријатеље. Зато ти са умиљењем ангелски узвикујемо:

Радуј се, јер си надахнутим беседама својим разбудио уснулу Србију!

Радуј се, јер дела твоја беху читана и умножавана широм Србских земаља!

Радуј се, јер за поуке твоје народ говораше: Свака му је као Псалтир била!

Радуј се, јер си дубином речи својих освојио душу народа Србскога!

Радуј се, јер си попут светих апостола благовестио Еванђеље по земљама Србским!

Радуј се, јер ће Богомудре речи твоје хранити Православне до скончанија века!

Радуј се, јер речи твоје свете као роса прекрише од греха сасушену земљу Србску!

Радуј се, јер си свим бићем својим сведочио да је једино Господ Христос Живот, а све друго и сви други – смрт!

Радуј се, јер нам кристалном дубином речи својих о Богу сузе на очи наводиш!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 6.

Када Србски народ ступи у ослободилачки балкански, а потом и у Први светски рат, ти, свети владико Николаје, хођаше по бојишту, тешећи народ и војнике, поставши и сам добровољац, уступивши плату своју држави, док рат траје, и појући заједно са напаћеним народом: Алилуја!

Икос 6.

Већ почетком рата, Србска влада те је, свети Николаје, послала у Европу и Америку да тамо говориш о праведној борби народа свога. Ти си тамо одржао бројна предавања по црквама и другим установама, борећи се за спас и уједињење Србскога народа. Услед ватрених беседа твојих, велики број добровољаца из Америке је кренуо на Солунски фронт, да се бори за слободу Србије. Због тога су за тебе говорили да ти беше трећа

Србска армија. А ти си само свим бићем својим служио роду своме и Богу. Зато прими ове похвале наше:

Радуј се, јер у безбројним срцима народа твога пробуди љубав према отаџбини Србској!

Радуј се, јер и ти у срцу своме носаше неизмерну љубав према народу своме!

Радуј се, јер си монахе и монахиње изнад свега волео и уздасима их својим називао!

Радуј се, јер си реч Божију светлошћу Духа Светога тумачио и нама разумљивом преносио!

Радуј се, јер си скромно из дрвене зделе дрвеном кашиком скромну храну јео!

Радуј се, јер си многе и многе дане без воде и хране у молитви и Богомислију проводио!

Радуј се, јер имаше пророчки дух за збивања у Цркви и народу!

Радуј се, јер си трубом покајања трубио на узбуну против греха и ђавола!

Радуј се, јер нико из рода Србског није написао толико књига о Богу!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 7.

Одмах по завршетку рата, док си још био у Енглеској, свети Николаје, ти беше изабран за епископа Жичког, одакле би убрзо премештен на Охридску епископију, да као пастир Христов, сабираш стадо Божије у окриље Цркве, и да заједно са њим појеш: Алилуја!

Икос 7.

Боравак у Русији, древни Охрид и Света Гора коју си често посећивао, свети Николаје, извршили су на тебе коначни духовни православни утицај. Сав онај спољашњи сјај и ученост коју си носио из Европе, преобразиле су топле струје Православља, украшене прекрасним ликом Христовим. Од тада се зачиње чудесно и жртвено житије твоје у служби Богу и народу. Почуј стога ове усклике наше:

Радуј се, јер постаде сапрестолник светог Саве у Жичи!

Радуј се, јер много труда уложи да ујединиш Србску Цркву у новој држави!

Радуј се, јер си у братској Русији спознао дубину вере Православне!

Радуј се, јер си пробудио земљу Србску за Еванђеље Христово!

Радуј се, јер си сузе умиљења на језеру Охридском у молитвама Богу изливао!

Радуј се, јер си душу своју за народ Србски положио!

Радуј се, јер си нам Реч Божију речју својом дубоко у срце усадио!
Радуј се, јер си ризницу Цркве обогатио премудрим делима твојим!
Радуј се, смерни пастиру који нас водиш ка Царству Небеском!
Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 8.

Ти, свети Николаје, као некада свети Сава, у последња времена постаде светла и света савест читавог Србскога народа, постаде сладост душе његове, која својим соковима вечности блажи све боли и недаће свакога од нас, и која нас надахњује да због тога радосно појемо: Алилуја!

Икос 8.

Као велики духовни вођа, ти, свети Николаје, неуморно у Охридској, а касније у Жичкој епархији, поред просветитељске улоге, подиже и обнови многе цркве и манастире, гробља и друге задужбине. Духовна снага твоја је превазилазила векове, и народ те је слушао, и одвајао од уста својих, само да принесе Богу понеку лепту, као она еванђељска удовица, за обнову светиња Србских. Зато и од нас грешних прими ове мале молитве:

Радуј се, неуморни градитељу цркава и манастира!

Радуј се, јер висином Богословља свога небо параше!

Радуј се, јер си славу Божију сваком речју својом оглашавао!

Радуј се, јер си Православље целој Васељени велегласно благовестио!

Радуј се, јер си воде Охридског језера очистио молитвеним сузама својим!

Радуј се, јер се огромно дело твоје у Цркви Божијој тешко може речима исказати!

Радуј се, јер је Охридски пролог твој постао као пето Еванђеље Христово!

Радуј се, јер те Руси, једноверна браћа наша, величају и славе као да си из рода њиховог потекао!

Радуј се, јер си пострадао као исповедник Вере Православне!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 9.

Можда највеће дело твоје, свети Николаје, беше рад са побожним Србским народом, званим Богомољци. Они су били пробуђени део народа, који су себе безмерно предали Господу Христу и служби ближњима. Ти си стао на чело тог свенародног покрета, сејући са њима семе Божанског Еванђеља и учећи све да једномислено поју: Алилуја!

Икос 9.

И они који имају Божански дар беседништва, нису кадри да искажу величину и доброту твоју, свети Николаје. Јер ти си поред свега свог добротинства роду Србскоме, у Битољу основао хранилиште за сиромашну децу свих вера и нација. А касније си то исто учинио и у Краљеву, Чачку, Горњем Милановцу и Крагујевцу, хранећи и пазећи на стотине несрећне и гладне деце. Они су те због тога благосиљали, и говорили ти овакве речи хвале:

Радуј се, доброто неисказана, која сироте љубиш више од себе самога!

Радуј се, милосрдни Самарјанине убогих и невољних!

Радуј се, вођо и руковођо Богомољне војске Христове!

Радуј се, јер си са Богомољцима посејао многоплодно семе побожности по свим земљама Србским!

Радуј се, јер као Давид некада Псалтир, ти испева Духовну лиру, коју данас цела Васељена пева!

Радуј се, јер беше велики Богоискатељ!

Радуј се, јер беше велики Богословитељ!

Радуј се, јер кроз сваку реч твоју Господ Христос збораше!

Радуј се, јер си Веру Православну као зеницу ока свога чувао!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 10.

Стојећи као горостасна стена у врху Србске Цркве, ти си, свети Николаје, делао на многим пољима, често представљајући Цркву своју и ван граница њених. А када је требало сачувати Православну Веру од лукавих паписта, ти си снагом личности своје успео да одагнаш налетелу буру и сав верни народ је због тога радосно појао: Алилуја!

Икос 10.

Почетком Другог светског рада, ти, свети Николаје, би ухапшен од стране Немаца, и беше у притвору у манастиру Љубостињи, а потом и Војловици, заједно са Србским патријархом Гаврилом. Пред крај рата су вас пребацили у злогласни логор Дахау у Немачкој, где сте доживели тешка страдања и патње. А по завршетку рата, ти се не врати у Србију, него оде у неизвесност и туђину, у Америку, тужећи до смрти за отаџбином својом. Тужећи и ми са тобом, овако те величамо:

Радуј се, јер си у манастиру Љубостиња Србском народу изаткао лествицу до Неба написавши многе премудре књиге!

Радуј се, јер си у манастиру Војловица сузе ронио када су ти сирочад Србска појала песму „Ој Србијо мајко мила“!

Радуј се, јер си у логорској тамници најдубље Бога доживео!

Радуј се, јер си кроз тамнички прозор провидео пропаст силне Европе!

Радуј се, јер си кроз тај исти прозор и Србску голготу провидео!

Радуј се, јер си тада прорекао да нас после многих недаћа и Васкрсење чека!

Радуј се, јер си поклање народа Србскога оомолитвио у служби Ђердан од мерцана!

Радуј се, јер си безбројне песме Мајци Божијој написао!

Радуј се, јер си за одбрану Вере Православне и живот да положиш спреман био!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 11.

И поред свих мука, ти си, свети Николаје, у Америци развио мисионарски рад, храбрећи малаксале, мирећи завађене, а све поучавајући еванђелској љубави. Колико си могао слао си у отаџбину помоћ манастирима и сиромашном народу. А онда једно јутро, када си се, клечећи на коленима, молитвом припремао за Свету Литургију, дошао је по душу твоју Господњи Анђео, и ти си мирно прошао капију смрти, радосно са Анђелима појући: Алилуја!

Икос 11.

Ти си у узвишеном животу своме, свети владико Николаје, написао многобројна дела поучне и молитвене садржине, којима данас радосно дише и поје Црква Христова. Охридски пролог твој се данас чита као Псалтир, Духовна лира твоја се поје на свакој Светој Литургији, твоје Молитве на језеру благодат точе. Читајући Богонадахнуте књиге твоје, многе и многе душе су пронашле Бога, откриле смисао живота и пошле путем спасења. И ми, надахнути Богомудрим речима твојим, захвално ти овако кличемо:

Радуј се, јер си пред иконом Мајке Божије молећи се на коленима прешао у Царство Небеско!

Радуј се, јер на вест о смрти твојој заплака свако Христољубиво срце Србско!

Радуј се, јер сва војска Небеска запева од радости тада!

Радуј се, јер си нам оставио духовно благо које не можемо до скончанија века потрошити!

Радуј се, јер се проповеђу твојом Србски манастири монасима и монахињама напунише!

Радуј се, јер си отаџбину своју волео више него самога себе!

Радуј се, јер си попут највећих светаца Божијих и ти у туђини живот свој скончао!

Радуј се, украшено перо Господње!

Радуј се, утехо наша са Неба!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 12.

Похвале уносимо Свемудром Господу, који нам те је, свети Николаје, даровао, а теби благодаримо за љубав и жртву коју си поднео за Србски народ свој. У животе наше ти си донео Небеску радост и мирис вечности, у нама си разбудио љубав ка Једином Човекољупцу, Господу Исусу Христу, и научио си нас да Му благодарно појемо: Алилуја!

Икос 12.

А жеља твоја, свети владико Николаје, да се вратиш у отаџбину, у последња времена би испуњена, и свете мошти твоје дођоше у задужбину твоју у Лелићу, где благоуханим миомиром својим дочекују све који им долазе на поклоњење. Многи су од њих пошли исцељени, неки телом, неки душом, благодарећи Богу и теби, на брзој помоћи. Јер Господ нам те је даровао да нам до скончанија века будеш путовођа и светионик у мраку сујеверја и неверја, како би мирно и сигурно у тиху луку спасења упловили. Зато прими од нас ове похвале:

Радуј се, јер задужбина твоја у Лелићу манастир поста, у коме почивају свете мошти твоје!

Радуј се, јер манастири Србски духом твојим дишу!

Радуј се, јер си Свето Еванђеље разумео као да си га од самога Господа Христа примио!

Радуј се, јер ти је Дух Свети открио тајне које ни анђели не знају!

Радуј се, јер си попут древних пророка Небеску Литургију написао и у њој тужну судбу рода Србскога прорекао!

Радуј се, јер духовне песме твоје постадоше литургијски причастни!

Радуј се, јер многи и многи сузе умиљења проливају када их слушају!

Радуј се, путовођо рода Србскога у Небеску Србију!

Радуј се, јер на Небесима са анђелима анђелску песму сада појеш!

Радуј се, свети Николаје Србски, златна струно Духа Светога!

Кондак 13.

О, свети Николаје Србски, прими ове мале речи хвале из недостојних уста наших и принеси их Милосрдном Господу, да се смиљује на нас и опрости нам све грехе наше, како би се и ми у вечности настанили у насељима праведних, и са њима радосно појали: Алилуја!

Овај кондак се чита три пута, па онда опет икос 1. и кондак 1. и онда молитва, на крају.

Молитва

О, свети владико Николаје! Ко ће исказати величину твоју, ко ли ти песме достојне принети, кад си ти сам песма Христова постао. Јер свака реч твоја је била на струни танане душе твоје испевана благодаћу Духа Светога и свакоме ко би је чуо најузвишеније осећаје је будила. Па иако су уста наша недостојна и нема, ипак ти се коленопреклоно поклањамо и шаљемо немуште молитве, да их ти у ризници душе твоје прекалиш и чисте Господу принесеш.

Све оно што си рекао за род твој прељуботворни, испунило се. Напустили смо пут Божији, пут којим нас је повео свети Сава, пут који си нам и ти показивао и стигло нас је све оно што си прорекао. Ударају нас са свих страна, да више не знамо ко нас више туче, зли људи или ђаволи. А Бог то попусти због грехова наших. Али, Бог кога воли, тога и кара, па нам те шибе Његове, ма колико тешке, нису тешке, јер нас као немирну децу, на пут правде и истине управљају. О, нека нас шиба Господ, свети Николаје, нека нас овде сваким каром кара, то ће нам бити знак да смо још мили срцу Његовом, да није заувек одвратио лице своје од нас. Јер је Он једини истински Човекољубац, који жели да се сви људи спасу и дођу у познање истине.

Зна Господ да је време Суда близу, па нас ломи да се што пре пренемо из греховне смрти и да се покајемо и завапимо ка Њему. Јер кад Женик затвори брачне одаје своје, узалуд ћемо, као луде дјеве, викати: Господе, отвори нам! – нас унутра овакве неће примити. Зато те молимо, свети владико, испроси нам благодати, која ће нас заувек одвратити од зла и упутити на пут правде, како би до кончине наше ишли њиме и кајали се, дубоко се кајали, што смо Господа растужили неблагодарношћу својом. И да, на крају, ипак обретемо милост од Свемилостивог Господа, и уђемо, молитвама твојим, у радост Царства Божијег, где сва уста неућутно славе Оца и Сина и Светога Духа, кроз све векове који никада неће проћи. Амин.

Васкршњи пост 2020. Г.
Крстопоклона недеља